

تحلیل رابطه تطور تاریخی اندیشه‌های دینی و شاخصه‌های کارکردی سه اثر تخت سلیمان، قلعه زیویه و غار کرفتو در قبل و بعد از دوره اسلام

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲

کد مقاله: ۴۲۶۵۲

فرخ عبودی^{۱*}، لیدا بلیلان اصل^{۲*}

چکیده

شمال غرب کشور که در برگیرنده استان‌های کردستان و آذربایجان می‌باشد، به لحاظ برخورداری از آثار و ابنیه تاریخی و باستانی و چشم اندازهای طبیعی، یکی از پهنه‌های ارزشمند کشورمان ایران از لحاظ جاذبه‌های گردشگری است. در این مکان یکی از محورهای مهم گردشگری در حوزه سیاسی استان کردستان و آذربایجان غربی با پتانسیل غنی تاریخی فرهنگی و طبیعی پکیج گردشگری تخت سلیمان قلعه زیویه و غار کرفتو است. با بررسی آثار معماری و بقایای تمدن بشری یکی از راههای مطالعه ی خلق و خوی ارزش ها هنجارها و ترجیحات بشری می باشد. زبان مشترک معماری یکی از حوزه های جذاب علم معماری می باشد که می تواند اشتراکات فرهنگی را تبیین و آن را تفسیر نماید. شاخص سازی نیز از همین رهیافت سرچشمه می گیرد که با تحلیل و تطبیق آثار معماری می توان شاخص های کارآمد و دقیقی تهیه نمود. در این راستا مقاله حاضر در پی پاسخ به این دو سوال اساسی است که، مهمترین اشتراکات و اختلافات شاخص های معماری این سه اثر به ترتیب اولویت چه شاخص هایی می باشد؟ اشتراکات زبان معماری سه اثر فوق را چگونه وزن دهی، متناظر سازی و به روز نماییم تا بتواند ضمن حفظ هویت معماری ایران باستان آن را با معماری اسلامی امروز و آینده مرتبط سازیم؟ روش این تحقیق تاریخی-تفسیری با رویکردی پدیدار شناسانه و شیوه جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای و نیز تحلیلهای میدانی است و سپس با تحلیل و تطبیق به تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می دهد که شاخصهایی مانند اخروی گرایی، اعتقاد به پاکی و نور، میل به جاودانگی، دفاع از میهن، مامن طلبی، تسلط و حکمرانی، ارتباط گرایی و کارکرد گرایی از مهمترین شاخص های مشترک زبان معماری سه سایت مورد بررسی در قبل و بعد از اسلام بوده است. به کار گیری اصول یاد شده، وزن دهی و اولویت بندی شاخصهای معماری سنتی این سه سایت، در طراحی آثار معماری پیشرو می تواند هویت معماری کشور را عمق ببخشد.

واژگان کلیدی: معماری، شاخص، مقایسه تطبیقی، تخت سلیمان، زیویه، کرفتو

۱- دانشجوی دکتری، گروه معماری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران

۲- دانشیار، گروه معماری، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، ایران (نویسنده مسئول)

lidabalilan@hotmail.com